

Commissiedebat Hernieuwbare Energie – 15 april 2026

De oorlog in het Midden-Oosten laat opnieuw zien hoe afhankelijk we zijn geworden van de import van fossiele energie. De prijzen zijn, niet voor het eerst, sterk gestegen. Door duurzame energie op te schalen worden we minder afhankelijk van fossiele brandstoffen en hun instabiele prijzen. [Onderzoek van TNO](#) laat zien dat wanneer Nederland overstapt op duurzame energie, onze energiekosten bij een nieuwe geopolitieke crisis met tachtig procent minder zullen stijgen. Zolang Nederland afhankelijk blijft van de import van fossiele energie, blijven internationale conflicten direct doorwerken in onze energieprijzen en economie. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) pleit voor een dubbelslag: méér oranje-groene energie (zowel elektronen als moleculen) én een snelle vermindering van het aardgasverbruik. In het [NVDE 'Spoedplan voor minder aardgas'](#) laten wij zien hoe Nederland tien miljard kubieke meter aardgas kan besparen door energiebesparing en meer duurzame energie. De aanbevelingen hieronder dragen bij aan deze versnelling en helpen Nederland op weg naar een onafhankelijke, betaalbare en schone energievoorziening.

Krijg de noodzakelijke randvoorwaarden op orde

- **Versnel de energietransitie:** Energieprojecten kunnen binnen de bestaande wet- en regelgeving tot wel 75 procent sneller worden gerealiseerd, blijkt uit nieuw [onderzoek van Arcadis](#), uitgevoerd in opdracht van de NVDE. Twee jaar praten en twee jaar bouwen is haalbaar. Maak daarnaast voldoende budget vrij voor de uitvoering van de transitie en geef maak snel werk van de ruimte die de EU gaat bieden voor de vrijstelling van stikstofregels voor energieprojecten die tijdens hun looptijd stikstof reduceren.
- **Benut het elektriciteitsnet beter:** Het uitbreiden van het elektriciteitsnet kost tijd, maar de ruimte die er nu al is, kan veel beter worden benut. De NVDE ondersteunt [het Aansluitoffensief](#) en de aangekondigde crisiswet netcongestie. Verplaats energieverbruik naar rustigere uren en breng lokale vraag en aanbod beter samen op wijk- en bedrijventerreinniveau. Stimuleer bijvoorbeeld zelfverbruik van zonne-energie via een flexbonus binnen de ISDE.

Blijf inzetten op wind- & zonne-energie van eigen bodem

Lokale opwek van wind- en zonne-energie is essentieel voor woningbouw, verduurzaming van bedrijventerreinen en economische groei. In combinatie met opslag en onderlinge levering kunnen bedrijven verduurzamen, zelfs wanneer zij geen zwaardere aansluiting op het stroomnet kunnen krijgen. Modelberekeningen van [EgoLibrium](#) laten zien dat bedrijven vaak zelf oplossingen kunnen creëren voor een vol stroomnet, waardoor zij toch kunnen uitbreiden of verduurzamen. Doorgroei van hernieuwbare energie op land is hiervoor essentieel.

- De businesscase van wind- en zonprojecten staat onder druk. **Op korte termijn is een oplossing nodig voor het toenemend aantal uren met een negatieve elektriciteitsprijs.** Dit kan bijvoorbeeld door binnen de SDE++ subsidie uit te keren bij uitgestelde levering, oftewel voor stroom die wordt geproduceerd bij een negatieve marktprijs, maar (na opslag in een batterij) aan het net wordt geleverd bij een positieve marktprijs.

- De ACM overweegt momenteel de introductie van een invoedingstarief, waarbij producenten van hernieuwbare elektriciteit meebetalen aan de netkosten. **Als de ACM ervoor kiest om een invoedingstarief in te voeren, moeten de extra kosten hiervan worden meegenomen in de SDE++ en de toekomstige CfD.** Zonder compensatie zullen er nauwelijks projecten tot realisatie komen en sluit de regeling niet meer aan bij de werkelijke onrendabele top.
- **Creëer op korte termijn duidelijkheid over milieunormen voor windmolens.** Kies voor werkbare normen voor geluid en slagschaduw en niet voor afstandsnormen. Op dit moment stopt de ontwikkeling van wind op land terwijl lokale opwek juist essentieel gaat zijn voor woningbouw en verduurzaming van bedrijventerreinen.
- **Steun lokale maatschappelijke initiatieven,** zoals energiegemeenschappen. Energiegemeenschappen lopen nu tegen structurele beperkingen aan. Gerichte en structurele ondersteuning vergroot hun uitvoeringskracht: om duurzame energieprojecten te realiseren en bewoners te betrekken.

Geef duurzame warmte een extra steuntje in de rug

Voor energieonafhankelijkheid en het behalen van de klimaatdoelen is een sterke opschaling van duurzame warmte noodzakelijk. Daarom zijn de volgende stappen nodig:

- **Maak zo snel mogelijk budget vrij voor de uitrol van warmtenetten.** Op korte termijn is het zaak dat er éénmalig voldoende budget vrijgemaakt wordt om private warmtebedrijven over te nemen. Hierdoor kan kennis en ervaring van bestaande warmtebedrijven behouden blijven, conform het advies van verkenners Rooijers. Warmtenetten versnellen de energietransitie, verlichten de druk op het elektriciteitsnet en zijn collectief vaak de goedkoopste optie.
- Het is goed dat de Voorjaarsnota budget regelt voor Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH), ter ondersteuning van huurders, maar de middelen zijn nog onvoldoende om projecten die in de pijplijn zitten te realiseren. **Zorg voor voldoende en stabiele financiering die echt aansluit op wat nodig is.**

“Windenergie is véél goedkoper dan het hele net opwaarderen”

De Friese Energie Coöperatie Betterwird en de gemeente Noordest-Fryslân laten er geen misverstand over bestaan: het bedrijventerrein wordt energieneutraal, klimaatbestendig en groen. Sinds 2023 zoeken zij met netbeheerder Alliander naar wegen om die ambitie waar te maken. Hoewel er meerdere wegen naar Rome leiden, staat vast dat windenergie die ambitie stukken eenvoudiger, goedkoper en sneller haalbaar maakt.

“Het verhaal is simpel. Onze verbruiksprofielen bleken behoorlijk verschillend, dus biedt een gezamenlijk contract, waarbij we energie kunnen delen, zeker perspectief. Daarnaast hebben we veel te winnen bij de drie-eenheid van zon, wind en opslag. Bewezen technieken, wat fijn is voor ondernemers. Bij opslag kijken we naar een batterij en warmteopslag. Zonne-energie lukt ook nog op het terrein, maar windenergie is de cruciale schakel die het systeem stukken goedkoper, haalbaarder en sneller te realiseren maakt”.

“Om onze bedrijven perspectief te geven op een snellere ontwikkeling en verduurzaming, is eigen opwek stukken goedkoper dan het aanleggen van dikke, dure kabels die van heel ver moeten komen, want we zitten hier in Dokkum ver weg van het hoofdnet. Bovendien, ooit vinden we wellicht alternatieven voor windmolens. Prima. Als een molen na 15 jaar is afgeschreven, kan deze ook weer weg. Het is niet voor in de eeuwigheid, maar nu zou het ons uit de brand helpen. Sneller dan een dikkere kabel”.

Ook de provincie Friesland begint het belang van windenergie voor de verduurzaming van bedrijven te erkennen. In de nieuwe provinciale Omgevingsvisie wordt er (voorzichtig) afgestapt van het restrictieve beleid rond wind dat tot dusverre gold. Er wordt ruimte gecreëerd voor windturbines rond bedrijventerreinen, waar deze kunnen helpen om bedrijven te verduurzamen.

- **De NVDE is blij met de continuering van de SDE++.** Dit werkpaard van de energietransitie kan per ronde maar liefst één procent van het Nederlandse energieverbruik vergroenen en maakt ons land duurzamer en onafhankelijker van het buitenland. Voor duurzame warmte is er voldoende budget nodig binnen het relevante domein in de SDE++. Daarnaast zou het SDE-budget voldoende moeten zijn om te garanderen dat alle zes openstellingsrondes doorgang kunnen vinden, ook bij tegenvallende elektriciteitsprijzen.
- **De SDE++ kan en moet passender voor duurzame warmtebronnen.** Duurzame warmtebronnen komen op dit moment nog te langzaam van de grond doordat er sprake is van hoge investeringskosten, een lange terugverdientijd en het risico op onvoldoende aangeslotenen in de eerste paar exploitatiejaren. De subsidie moet beter aansluiten bij de gefaseerde uitvoering van warmteprojecten, net als de hoge CAPEX-kosten. Overweeg om voor bepaalde technieken een CAPEX-subsidie te introduceren en een deel van de subsidie als vast bedrag uit te keren, onafhankelijk van de productie. Verken daarnaast of een verbeterde garantieregeling zou kunnen helpen bij het opschalen van duurzame warmtetechnieken.

Versterk de energietransitie door de vraag naar duurzame energie te vergroten

De energietransitie kent momenteel groeipijnen: het aanbod van duurzame energie groeit sneller dan de vraag. Het beter op elkaar afstemmen van vraag en aanbod is cruciaal voor een zekere businesscase.

- **Pleit voor Europese verplichtingen naar groene industriële producten op Europees niveau,** om duurzame markten te creëren voor bijvoorbeeld groen staal en groene kunstmest. Zo wordt er een eventuele meerprijs betaald door de markt en is er minder noodzaak voor subsidie. Denk hierbij aan bijmengverplichtingen, normering en inkoopbeleid van overheden. De onlangs verschenen *Industrial Accelerator Act* (IAA) bevat de juiste redenatie om vraagcreatie breder in te zetten, maar gaat nog niet ver genoeg qua sectoren en markten.
- **Houd het budget voor de VEKI, NIKI en OWE langjarig op peil,** om de industrie langjarige zekerheid te geven.
- **Verlaag de belasting op duurzaam opgewekte elektriciteit.** De Europese Commissie geeft aan in het Europees Actieplan voor betaalbare energie dat een verlaging nodig is voor elektrificatie en het verminderen van onze fossiele brandstofafhankelijkheid. Nederland kan snel stappen zetten door vooral de belasting voor huishoudens en kleine tot middelgrote bedrijven te verlagen.
- **Verbeter de SDE++ voor industriële elektrificatie.** De elektrificatie van de industrie gaat nog te langzaam, waardoor ook de businesscase van groene opwek in gevaar komt. De SDE++ sluit niet goed aan bij de realiteit van elektrificatietechnieken. Verbeter de aannames rondom de nettarieven en energiekosten in de SDE++ en laat de subsidie jaarlijks meebewegen met de hoogte van de netwerkkosten. Zo krijgt de industrie vertrouwen om te investeren.

Vergroot de steun voor duurzame moleculen

Voor een weerbaar en onafhankelijk energiesysteem is diversificatie van energiebronnen essentieel. Naast elektronen is stimulatie nodig voor duurzame moleculen, zoals groen gas en waterstof.

- De jaarverplichting voor RFNBO's (hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong) voor de industrie markeert de start van groene waterstof in de industrie. Dit is echter niet voldoende. **Zorg voor voldoende subsidiebudget om de doelen voor hernieuwbare waterstof te halen,** via de OWE, de STIHWI en de combinatie met de jaarverplichting. Daarnaast kan conversie naar waterstof tijdens negatieve of goedkope uren bijdragen aan een betere benutting van de opgewekte groene stroom.

- **Zorg voor een effectieve bijmengverplichting groen gas.** Zorg dat doelstellingen en certificaten daadwerkelijk leiden tot extra productie en investeringszekerheid, met maximale stimulering van binnenlandse productie binnen Europese kaders. Borg de betaalbaarheid van de energierekening voor huishoudens na invoering van de bijmengverplichting, conform de breed aangenomen motie Postma. Dit is een belangrijke randvoorwaarde. Om het effect van de bijmengverplichting op de energierekening van eindgebruikers beperkt te houden, is een snelle opschaling van het aantal groengasprojecten noodzakelijk. Daarnaast is het essentieel dat vaart wordt gemaakt en dat de regeling in 2027 in werking kan gaan treden. De NVDE dringt daarom aan op spoedige behandeling.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.